

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Y. S.**, zast. Mgr. Ing. Tomášem Tillmannem, advokátem se sídlem Vrázova 40, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 7. 2023, č. j. 19 Az 13/2023-53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 3 400 Kč, k rukám zástupce žalobce Mgr. Ing. Tomáše Tillmanna, advokáta se sídlem Vrázova 1324/40, Ostrava.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který zrušil rozhodnutí stěžovatele ze dne 12. 2. 2023, č. j. OAM-1590-7/ZR-2023, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[2] Tímto rozhodnutím stěžovatel odejmul žalobci oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lex Ukrajina“), a to s poukazem na § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dočasné ochraně“).

[3] Rozhodnutí stěžovatele bylo založeno na tom, že žalobce jako žadatel o poskytnutí dočasné ochrany v České republice uvedl nepravdivé údaje podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci; konkrétně žalobce popřel, že před podáním žádosti o dočasnou ochranu (dne 6. 9. 2022) již podal takovou žádost na území Rumunska, kde dočasnou ochranu také získal (dne 26. 8. 2022), jak vyplynulo ze společné platformy pro výměnu informací (*Temporary Protection Platform*). Pokud by žalobce uvedl pravdivé informace, tj., že mu byla dočasná ochrana udělena v Rumunsku, nutně by musela být jeho žádost v České republice vyhodnocena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina.

2. Rozhodnutí krajského soudu

[4] V žalobě proti rozhodnutí stěžovatele žalobce uvedl, že přes Rumunsko cestoval s úmyslem požádat o dočasnou ochranu v ČR, kde ji již získal jeho otec, a má zde tak rodinné zázemí. Naopak v Rumunsku zůstat nechtěl, zdržel se tam je 1 den, nepobíral žádné dávky a z důvodu jazykové bariéry ani nevěděl, že dokument, který podepsal, byla žádost o dočasnou ochranu.

[5] Krajský soud žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) ve spojení s § 78 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] V odůvodnění krajský soud zpochybnil závěr stěžovatele ohledně uvedení nepravdivých údajů, a to jako předčasné, neboť nebyl dostatečně zjištěný skutkový stav. Odnětí oprávnění k pobytu zásadně zasahuje do právního postavení žalobce a nelze ho využít u jakéhokoli uvedení nepravdivých informací, musí jít o zamlčení objektivně existujících skutečností s úmyslem oklamat správní orgán. Současně krajský soud poznamenal, že k odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany na území ČR nemůže bez dalšího vést skutečnost, že ze systému *Temporary Protection Platform*, tj. Platformy pro výměnu informací o žadatelích a držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy – TPD, která vznikla na základě čl. 10 a čl. 27 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“), vyplývá předchozí udělení dočasné ochrany žalobci v Rumunsku.

3. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[7] Rozhodnutí městského soudu stěžovatel napadl kasační stížností z důvodu nezákonnosti kvůli nesprávnému posouzení právní otázky v předcházejícím řízení; viz § 103

pokračování

odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti oponuje právnímu názoru krajského soudu a připomíná, že žalobce je stále držitelem dočasné ochrany v Rumunsku. O tom netřeba vůbec pochybovat; ostatně tak nečiní ani sám žalobce – ten pouze tvrdí, že nevěděl, že jde o dočasnou ochranu a že o ni v Rumunsku žádat nechtěl, což považuje stěžovatel za účelové. Stěžovatel s krajským soudem souhlasí, že k odnětí dočasné ochrany nepostačuje bez dalšího jakýkoli nepravdivý údaj či informace, nicméně informace o udělené dočasné ochraně v jiném členském státě EU je podle jeho názoru „rozhodující a stěžejní pro vyhodnocení žádosti o udělení dočasné ochrany v České republice“. Jestliže by totiž žalobce do tiskopisu žádosti o dočasnou ochranu uvedl pravdivé údaje, tj., že je držitelem dočasné ochrany v Rumunsku, nikdy by v České republice dočasnou ochranu nezískal, neboť by se jednalo o nepřijatelnou žádost [§ 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina]. S ohledem na uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že v Rumunsku se zdržel den, kdy při policejní kontrole podepsal nějaký dokument; nevěděl, že zde získal povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany. Namířeno měl do České republiky, kde již dříve pobýval a má rodinné zázemí.

4. Přerušení řízení a další podání účastníků

[10] Nejvyšší správní soud (NSS) při projednávání věci zjistil, že usnesením ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37, osmý senát NSS přerušil řízení o kasační stížnosti řešené v dané věci a předložil SDEU následující předběžné otázky:

1. *Brání čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, a to i s ohledem na dohodu členských států, že nebudou uplatňovat čl. 11 této směrnice, takové vnitrostátní právní úpravě, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany, jestliže cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo jestliže mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno?*
2. *Má osoba požívající dočasné ochrany podle směrnice Rady 2001/55/ES právo na účinný prostředek nápravy před soudem podle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie proti neudělení povolení k pobytu členským státem ve smyslu čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES?*

[11] Osmý senát NSS tak učinil, neboť měl pochybnost, zda je institut nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina v souladu se směrnicí o dočasné ochraně. Dle osmého senátu je podstatná také otázka, zda je vyloučení soudního přezkumu postupu spočívajícího ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu její nepřijatelnosti v souladu s unijním právem. V případě žalobce sice nejde o vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu nepřijatelnosti, avšak zejména odpověď na položenou předběžnou otázku ad 1.

mohla mít relevanci pro posouzení kasační stížnosti, a proto NSS usnesením ze dne 27. 2. 2024, č. j. 5 Azs 217/2023-23, rozhodl o přerušení řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s.

[12] V době, kdy bylo řízení přerušeno, vydal Nejvyšší správní soud v jiné věci rozsudek ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, č. 4652/2025 Sb. NSS, v němž upozornil, že aplikace § 5 odst. 1 písm. c) ani d) lex Ukrajina není vůbec namístě, pokud žadatel nepoživá dočasnou ochrany v jiném členském státě EU ani v jiném členském státě neběží řízení o jeho žádosti. Desátý senát NSS připustil, že text zákona umožňuje dva možné výklady, a to (i) „*jakmile už jednou cizinec požádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě nebo jakmile mu jiný členský stát ochranu udělil, už nikdy nemůže podat žádost v ČR*“ (výklad zastávaný rovněž v projednávané věci stěžovatelem), nebo (ii) „*požádal-li cizinec o dočasnou ochranu v jiném členském státě a řízení o této žádosti stále běží (zatím o ní nebylo rozhodnuto) nebo byla-li mu ochrana v jiném členském státě udělena a stále trvá, (ještě) nemůže podat žádost v ČR*“.

[13] Jelikož důvodová zpráva nepřispěla ke zjištění záměru zákonodárce, Nejvyšší správní soud hledal v uvedeném rozsudku východiska, na jejichž základě by bylo možné přiklonit se k jednomu z těchto výkladů. V bodě [29] tohoto rozsudku vysvětlil, že „*účelem § 5 odst. 1 písm. c) a d) je procesně zabránit tomu, aby o žádosti téhož cizince běželo současně řízení i v dalším členském státě než v ČR (resp. aby se ve dvou různých členských státech vedlo řízení o tomtéž), nebo aby byla cizinci poskytována dočasná ochrana v ČR a v dalším členském státě zároveň. Tedy zabránit nežádoucímu zdvojení ochrany, která by měla být poskytována vždy jen v jednom členském státě (srov. čl. 11, 15 a 26 směrnice 2001/55/ES a bod 16 odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady). Smyslem těchto ustanovení zákona naopak nemá být jednou provždy zabránit cizincům, kteří v minulosti byt jen podali žádost v jiném členském státě, požádat o udělení dočasné ochrany v ČR poté, co řízení o žádosti jinde už neběží (cizinci by např. vzali svou žádost zpět nebo jim jiný členský stát dočasnou ochranu nakonec neudělil) nebo co jim už dočasná ochrana jinde poskytována není.*“ V těchto případech tedy podle citovaného rozsudku NSS nebylo třeba vyčkávat na rozhodnutí SDEU o položených předběžných otázkách.

[14] Vzhledem k tomu, že v nyní posuzované věci bylo zjištěno, že žalobci je poskytována dočasná ochrana jinde, resp. v době posuzování jeho žádosti trvalo oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany v Rumunsku (viz výše), nebylo možné tuto věc bez dalšího podřadit pod případy vymezené v citovaném rozsudku NSS č. j. 10 Azs 151/2024-28, a tedy bylo naopak nutné vyčkat rozhodnutí SDEU o předběžných otázkách. SDEU následně vydal rozsudek ze dne 27. 2. 2025, *Krasiliva*, C-753/23, jímž na shora uvedené předběžné otázky odpověděl takto:

1. Článek 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní úpravě, podle níž se osobě požívající dočasnou ochrany uvedené v prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, neudělí povolení

pokračování

k pobytu, pokud již tato osoba požádala o takové povolení v jiném členském státě, ale dosud jej nezískala.

2. *Článek 8 odst. 1 směrnice 2001/55 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že osoba požítavající dočasné ochrany podle této směrnice má právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti rozhodnutí, kterým se žádost o udělení povolení k pobytu ve smyslu tohoto článku 8 odmítá jako nepřijatelná.*

[15] S ohledem na odpadnutí překážky, tedy vydání rozhodnutí SDEU o předběžných otázkách, NSS v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. v usnesení ze dne 5. 3. 2025, č. j. 5 Azs 217/2023-26, vyslovil, že v řízení o kasační stížnosti stěžovatele se pokračuje.

[16] V souvislosti s rozsudkem SDEU ve věci *Krasiliva* stěžovatel svoji kasační stížnost doplnil. Poznamenal, že závěry uvedeného rozsudku nelze vztáhnout na případ žalobce, u něhož k vydání povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany v jiném členském státě došlo. Proto by mu podle stěžovatele v dalším členském státě povolení k pobytu vydáno být nemělo. Jestliže některé členské státy EU postupují opačně a pobytové oprávnění vydávají, jde o jejich vlastní rozhodnutí, k němuž jsou oprávněni podle čl. 3 odst. 5 směrnice o dočasné ochraně, jenž umožňuje přijmout vstřícnější úpravu; to ovšem Českou republiku nikterak nezavazuje a podle stěžovatele je jeho kasační stížnost – i po vydání zmíněného rozsudku SDEU – důvodná.

[17] V reakci na toto doplnění žalobce setrval na tom, že měl vždy v úmyslu požádat o dočasnou ochranu až v ČR, nikoli v Rumunsku – zde o ni vědomě nepožádal, nemohl ji tedy ani platně získat.

5. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná pověřená osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodovala specializovaná samosoudkyně, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[19] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech,

v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny v judikatuře NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Kritérium přijatelnosti se přitom uplatní také v případech, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (viz rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[20] Ve světle takto vymezených kritérií NSS konstatuje, že podaná kasační stížnost přdestírá k rozhodnutí otázku, která naplňuje důvod ad (1) kritérií přijatelnosti. Posoudit je totiž třeba, zda uvedení nepravdivého údaje ohledně oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU je podstatné pro spolehlivé zjištění skutkového stavu věci a vede nutně k odnětí pobytového oprávnění za účelem dočasné ochrany dle § 5 odst. 7 lex Ukrajina za použití § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně. Tato otázka nebyla dosud plně řešena v judikatuře NSS, která se v návaznosti na rozsudek SDEU ve věci *Krasiliva* soustředila na situace, kdy cizincům byla žádost o dočasnou ochranu vrácena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 a 2 lex Ukrajina. Na základě toho NSS shledal kasační stížnost v posuzované věci jako přijatelnou a přistoupil k jejímu meritornímu posouzení, přičemž dospěl k následujícímu závěru.

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, podle něhož odnětí oprávnění k pobytu významně determinuje právní postavení žalobce, v jehož případě rozhodně nepostačovalo zjištění z informačního systému členských států *Temporary Protection Platform* (TPD). Pokud stěžovatel prostřednictvím tohoto systému či evidence *ex post* zjistil, že žalobce byl 26. 8. 2022, tj. ještě před podáním žádosti o dočasnou ochranu v ČR, registrován jako držitel dočasné ochrany v Rumunsku, nejde jistě o skutečnost nepodstatnou. Na druhou stranu ale nejde ani o takovou skutečnost, která bez dalšího implikuje odejmutí dočasné ochrany v ČR, jak poněkud zjednodušeně dovodil stěžovatel. Ten totiž v dané věci vyšel z mylného předpokladu, podle něhož, uvedl-li by žalobce, že mu byla dočasná ochrana udělena v Rumunsku, nutně by mu byla jeho žádost o dočasnou ochranu v ČR vrácena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina.

[23] Institutem nepřijatelnosti podle lex Ukrajina se v návaznosti na rozsudek SDEU ve věci *Krasiliva* velmi podrobně zabýval NSS v rozsudku ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27; v podrobnostech lze odkázat na celé odůvodnění tohoto rozsudku, v němž pátý senát NSS mj. připomněl, že základním východiskem, z něhož SDEU dovodil, že nelze žádost vrátit jako nepřijatelnou v situaci, kdy již byla obdobná žádost podána v jiném členském státě, bylo to, že dočasná ochrana byla udělena už prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382. Tím byly členským státům EU uloženy povinnosti ve vztahu k osobám požívajícím dočasné ochrany podle kapitoly III směrnice o dočasné ochraně, zejména povinnost zajistit jim povolení k pobytu.

pokračování

[24] V této souvislosti NSS – i s odkazem na svoji předchozí judikaturu (zejm. rozsudky ze dne 25. 4. 2024, 6 Azs 259/2023-21, ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, či ze dne 21. 1. 2025, č. j. 5 Azs 190/2024-20) – v odůvodnění rozsudku č. j. 5 Azs 273/2023-27 uvedl, že „správní orgány ani soudy nemohou vycházet pouze z údajů obsažených v informačním systému členských států Temporary Protection Platform (TPD). Ten totiž představuje pouhou pomůcku, kterou správní orgány členských států využívají k evidenci držitelů povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany. Na rozdíl od veřejných rejstříků (viz zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů) však na něj nelze vztahovat princip materiální publicity“ (viz bod [43]).

[25] V dalším bodě [44] odůvodnění rozsudku č. j. 5 Azs 272/2023-27 NSS konstatoval: „Žadatel tedy musí mít možnost se již před správním orgánem k tomu, že je veden v evidenci TPD jakožto držitel povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě, vyjádřit a případně zpochybnit, že takovým povolením skutečně disponuje. Měl by mít také možnost se tohoto povolení, resp. práv z něj vyplývajících, za účelem získání povolení k pobytu v ČR vzdát, pokud to právní řád daného členského státu umožňuje. Takové možnosti ovšem žadatel vůbec nemá, pokud je mu žádost bez dalšího vrácena dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. jako nepřijatelná. Byť tedy Soudní dvůr nevyloučil odepření udělení pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu existence téhož oprávnění v jiném členském státě, z jeho výkladu čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně, jak byl shrnut v podkapitole IV.a) tohoto rozsudku, vyplývá, že k tomuto účelu nelze použít procesní institut nepřijatelnosti žádosti dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. Naopak, i v případě, že správní orgán zjistí při podání žádosti o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany, že žadatel je veden v evidenci TPD jako držitel povolení k pobytu v jiném členském státě, je povinen takovou žádost přijmout, vést o ní řádné správní řízení, v jeho rámci poučit žadatele o jeho právech a v návaznosti na jeho případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, ke dni rozhodování správního orgánu, trvá“ (důraz přidán).

[26] Je pravdou, že v daném případě nebyla žádost žalobci vrácena jako nepřijatelná. Naopak stěžovatel ji přijal a povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany žalobci udělil dne 6. 9. 2022. Následně však lustrací v evidenci TPD stěžovatel zjistil, že žalobce je jako držitel dočasné ochrany registrován v Rumunsku, načež s žalobcem dne 24. 1. 2023 zahájil řízení a dne 12. 2. 2023 vydal rozhodnutí o odnětí žalobcova oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany v České republice. Stěžovatel tedy vedl správní řízení, nicméně v něm postupoval podobně, jako kdyby byla žádost žalobce nepřijatelná, což ostatně sám připouští; viz výše zmíněný poukaz stěžovatele na to, že kdyby měl informaci, že žalobce je registrován v Rumunsku, jeho žádost o dočasnou ochranu v České republice by mu byla vrácena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina. Touto optikou pak stěžovatel v podstatě bez dalšího rozhodl o odnětí žalobcova oprávnění k pobytu na území ČR z titulu dočasné ochrany, což nelze akceptovat.

[27] I když SDEU nevyloučil odepření udělení pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu existence téhož oprávnění v jiném členském státě EU, z jeho výkladu čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně vyplývá, že tak nelze postupovat pomocí institutu

nepřijatelnosti – *a contrario* je nutno vést správní řízení, řádně poučit žadatele o jeho právech a v návaznosti na jeho případná tvrzení a další procesní kroky ověřit, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, ke dni rozhodování správního orgánu, trvá.

[28] To ostatně potvrzuje i další navazující judikatura – viz rozsudky prvního senátu NSS ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a č. j. 1 Azs 336/2024-42, které jsou založeny na tom, že žalobce jako držitel dočasné ochrany podle prováděcího rozhodnutí Rady má právo přemístit se v průběhu jejího trvání do jiného členského státu EU, přičemž předpokladem pro vydání pobytového oprávnění v tomto členském státě (České republice) je ukončení pobytového oprávnění vydaného v původním hostitelském členském státě (Rumunsku). NSS v odůvodnění těchto rozsudků (srov. body [78]) nastínil některé modelové situace, které v praxi mohou nastat, takto:

- Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba *již v minulosti obdržela* pobytové oprávnění v jiném členském státě, avšak tímto oprávněním k okamžiku podání žádosti prokazatelně *již nedisponuje* (např. z důvodu, že bylo na žádost žadatele zrušeno). V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s unijním právem. Žádost bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
- Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba *obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě* a toto pobytové oprávnění *je stále platné a trvá*. Ani v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina, ale žádost bude nutno věcně projednat. V rámci projednání stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Pokud bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v ČR, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území ČR dojde podle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. Naopak v případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve stěžovatel žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.
 - a. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží (například kopií aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu.
 - b. Stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel stěžovateli doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti

pokračování

stěžovatel sám uvědomí orgány původního hostitelského státu a nebytné údaje vloží do informačního systému.

[29] Přeneseno na nyní posuzovanou věc to znamená, že stěžovatel nemohl odejmout žalobci oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 5 odst. 7 lex Ukrajina za použití § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně, aniž ho předtím řádně poučil a zjistil jeho stanovisko stran toho, zda chce svá práva, včetně práva pobytu, plynoucí z dočasné ochrany čerpat výlučně v České republice. V případě kladné odpovědi, kterou lze s ohledem na skutkové okolnosti této věci více než předpokládat, pak bylo na místě postupovat *mutatis mutandis* shora naznačeným způsobem – zejména měl tedy stěžovatel ověřit, jestli předchozí pobytové oprávnění žalobce v Rumunsku nezaniklo vydáním jeho oprávnění k pobytu v ČR či prostým plynutím času, případně měl žalobce vyzvat, aby sám v tomto směru jednal, předchozího pobytového oprávnění se vzdal atd. Nic z tohoto se však v daném případě nestalo, což znamená, že žalobou napadené rozhodnutí stěžovatele nemohlo obstát a krajský soud postupoval správně, pokud ho zrušil a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení.

6. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud neshledal podanou kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou poslední s. ř. s. zamítl.

[31] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Tyto náklady tvoří odměna zástupce žalobce za jeden úkon právní služby ve výši 3 100 Kč (sepis vyjádření ke kasační stížnosti) a dále paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024; viz čl. II vyhlášky č. 258/2024 Sb.], celkem tedy 3 400 Kč. Doplnující podání, kterým žalobce reagoval na doplnění kasační stížnosti s ohledem na rozsudek SDEU ve věci *Krasiliva*, soud nepokládal za samostatný úkon právní služby a odměnu zástupci za tento úkon nepřiznal, neboť jen ve stručnosti setrval na svém dosavadním stanovisku. Uvedenou náhradu nákladů řízení ve výši 3 400 Kč je stěžovatel povinen žalobci zaplatit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Ing. Tomáše Tillmanna, advokáta se sídlem Vrázova 1324/40, Ostrava.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. dubna 2025

5 Azs 217/2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu